

De brief aan de Filippenzen

Kern

De brief van Paulus aan de gemeente in Filippi is vol blijdschap, hoewel vanuit gevangenschap geschreven. Paulus heeft geleerd om zichzelf weg te cijferen. Het draait niet om hem, maar om Jezus. Jezus, die in zijn afdaling heeft laten zien dat nederigheid de weg naar vrede is. Deze boodschap geeft Paulus door aan de Filippenzen.

Kerntekst

Er zijn opvallend veel teksten in deze korte brief, die over blijdschap gaan (zie onder). De brief ademt deze oproep: 'Verblijd je altijd in de Heer. Ik zeg het opnieuw: Verblijd je.' (4:4)

Een ander kernwoord in deze brief is eenheid, eensgezindheid, zoals in 2:2. 'Maak mij gelukkig door eensgezind te zijn, één in liefde, één in streven, één van geest.'

Uitgelicht

De gemeente in Filippi

De gemeente in Filippi is de eerste kerk in Europa, weten we uit Handelingen. De prediking van Paulus over Jezus is met open harten ontvangen door Lydia en andere vrouwen, en daarna heeft de gemeente zich uitgebreid. Ook met de gevangene en zijn gezin. (Hand. 16) Paulus houdt een goede band met deze gemeente. De gemeente ondersteunt hem financieel en stuurt ook Epafroditus naar Paulus, als hij later gevangen zit. Paulus geeft deze brief aan hem mee, wanneer hij na zijn ziekte weer teruggaat naar Filippi.

Zelfgenoegzaamheid versus nederigheid en eensgezindheid

In Filippi wonen in die tijd veel gepensioneerde militairen. Veelal stoere, loyale mannen, die gewend zijn aan leidinggevende posities, maar ook niet graag hun zwakheid laten zien en veeleisend zijn, naar zichzelf en anderen toe.

Hoe anders staat Jezus in het leven. Hij stelt zich behulpzaam en kwetsbaar op. Hij vernedert zich, tot in de dood aan het kruis:

Jezus Christus was aan God gelijk.
Maar hij vroeg niet om de hoogste plaats.
Hij gaf zijn hemelse positie op.
Hij werd een slaaf.
Hij kwam als mens op aarde.
Hij vernederde zich
en werd gehoorzaam
tot in de dood,
de dood aan het kruis.

Filippenzen 2:6-8

Met dit beeld van Jezus zet Paulus de Filippenzen op hun plek. Ook religie is een instrument om jezelf boven anderen te stellen ('Kijk uit voor de mensen die zeggen dat alle christenen besneden moeten worden. Zij zijn niet te vertrouwen! Wij zijn trots op Jezus Christus, niet op onszelf.' 3:2-3).

Paulus roept de mensen op om tevreden te zijn: 'Doe alles zonder morren of bedenkingen!' (2:14). En ook om de eenheid te blijven zoeken: 'Handel niet uit geldingsdrang of eigenwaan, maar acht de ander belangrijker dan jezelf.' (2:3), 'Ik bid dat jullie liefde blijft groeien door inzicht en fijngevoeligheid.' (1:9).

Blijdschap en vrede

De teksten over blijdschap:

Elke keer als ik voor jullie bid, doe ik dat met blijdschap.	1:4
Ik ben blij dat mensen over Christus vertellen.	
En ik zal er steeds blij om zijn!	1:18
Tot blijdschap van het geloof.	1:25
Maak mijn blijdschap vol.	2:2
Ik verblijd me en ik verblijd me met jullie allen.	
En jullie verblijden je ook daarover; verblijd je dan met mij.	1:17-18
Jullie kunnen weer blij zijn wanneer je hem terugziet.	2:28
Ontvang hem met alle blijdschap.	2:29
Verder, mijn broers en zussen, verblijd je in de Heer.	3:1
Mijn geliefde broers en zussen, naar wie ik zeer verlang, jullie zijn mijn blijdschap en kroon.	4:1
Verblijd je altijd in de Heer. Ik zeg het opnieuw: Verblijd je.	4:4
Ik ben zeer verblijd in de Heer.	4:10

Kun je altijd blij zijn, is blijdschap altijd gepast?

Paulus denkt van wel. Met Jezus voor ogen, Jezus die zichzelf vernederde tot aan het kruis, is er geen situatie waarin Hij niet past, dan is Hij in alle omstandigheden nabij.

Tijdens het bezoek van Paulus en Silas aan Filippi zijn ze ook in de gevangenis terecht gekomen.

Midden in de nacht zitten ze daar te bidden en Gods lof te zingen. Paulus weet dus waarover hij het heeft en heeft ervaren dat je boven de omstandigheden uit getild kunt worden, wanneer je op God gericht blijft. (Hand. 16:16-40)

Paulus heeft in zijn leven geleerd vrij te zijn van zijn eigen ego: 'Er zijn gelovigen die over Christus vertellen met goede bedoelingen. Zij houden van mij. Maar er zijn ook gelovigen die over Christus vertellen met verkeerde bedoelingen. Zij denken alleen aan zichzelf, ze zoeken ruzie en zijn jaloers op mij. Ze hopen dat ik het daardoor nog moeilijker krijg in de gevangenis. Maar eigenlijk maakt dat niets uit. Het gaat erom dat er over Christus verteld wordt! Ik ben blij dat dat gebeurt, of mensen er nu een goede of een verkeerde bedoeling mee hebben.' (1:15-18)

Vrij zijn van je eigen ego, dat is het geheim om altijd blij te zijn.

En die blijdschap geeft vrede in het hart: 'Verblijd je altijd in de Heer. De Heer is nabij. Wees over niets bezorgd, maar vraag God wat je nodig hebt en dank hem in al je gebeden. Dan zal de vrede van God, die alle verstand te boven gaat, je hart en gedachten in Christus Jezus bewaren.' (4:4-7)

Paulus is zo in die vrede en tegelijk zo dienstbaar aan de gemeente dat hij 'ernaar verlangt te sterven en bij Christus te zijn, want dat is het allerbeste; maar omwille van jullie is het beter dat ik blijf leven.' (1:23-24)

Opgemerkt

In de aanhef van deze brief noemt Paulus zichzelf en Timoteüs geen apostelen, zoals in andere brieven, maar dienstknechten van Jezus. Om de nederigheid te benadrukken.

En de brief is geschreven aan 'alle gelovigen in Filippi en ook aan hun opzieners en diakenen'.

Hiermee laat Paulus zien dat de leidinggevendenden onder de gemeente staan. In onze situatie, dat de kerkenraad de gemeente moet dienen.